

ÚVODNÍK

„Ten vánoční čas, dočkali zme zas...“

PhDr. Blanka Kramolišová
manager komunikace a PR OSA
E: blanka.kramolisova@osa.cz

Kam zmizel Tvůj dětský úsměv? To ví jen **Máma**, odvezlo ho **Malý vůz**. Je **Dlouhá bílá noc**. Vidíš, **Jak málo zmžue čas**, odvěti **Markétka** a tak nezbyvá než říct **Akropolis adie**, i Tobě **Dominiku**... Uprostřed noci, poezii a hudbu naplněného jednoho lidského života scénicky ztvárněného brněnskými umělci v pořadu **Dotyky**, tentokrát v divadle **Semafor**, plná dojmů ze setkání s první dámou českého šansonu, sedím u notebooku a snažím se napsat pár řádků pro svůj úvodník. (Bože, souvěti hodno Antonína Václavíka!) Původně jsem na tomto místě a v tento předvánoční čas chtěla, jak se ostatně na tuto dobu sluší, trošičku bilancovat. Ale nejde to. Do myslí se mi stále vkrádají ty úchvatné životní příběhy plné něhy, lásky, radosti, ale také zklamání a opuštění, které Jiřinka Fikejzová vetkla do textů svých písní. Je nezapomenutelným zážitkem potkat tak krásné, vitální, úspěšné a přitom skromné lidi, mezi které bezesporu dnes již jednoosmdesátiletá paní Jiřinka patří. Je jednou z Vás, kteří, ač nikdy nepoznání, stojí za hity a šlágry, za skladbami napříč všemi hudebními žánry, díky kterým se proslavily mnohé hvězdy soubyznysu. Obohacujete svým tvůrčím elánem českou hudební tvorbu a i když zůstáváte často v anonymitě, uvědomujete si nutnost rozvoje bohaté české hudební tradice jako poselství, které zanecháváte generacím. Snažíte se každý po svém vtisknout stopu naší hudební scéně. Ale především komponujete či veršujete pro radost svoji i druhých. A tak i díky Vám nás libozvučné tóny provází od kolébky až po poslední cestu našeho životního putování. Mezi mě druhé nezapomenutelné setkání patří také to s mistrem Zdeňkem Šestákem, o němž si můžete více přečíst v tomto čísle **Allegra**. Jedno ale musím zmínit již tady – jak fascinující je jeho energie, jak inspirující je jeho tvůrčí elán, chuť využít každou minutu již tak skladatelsky i badatelsky plodného života, když Vám třiaosmdesátiletý skromný muž řekne - "V dubnu příštího roku bude uvedena **Šestá symfonie**, v roce 2009 nebo 2010 **Pátá!**" Vitalitu by mu mohli závidět kolegové o tři generace mladší. A tak Vám všem děkuji za to, že mohu být mezi Vámi, vážení textaři, skladatelé a nakladatelé. Umělci, kteří profesionálně naplňujete naše srdce libězní krásou a naše vnímání citlivým vkusem. Bez Vašich koncertů a skladeb, textů či nakladatelské práce by byl náš život tuze prázdný a nudný. Byl by poloviční a jednotvárný. Nedovedu si

ZE SPOLEČNOSTI

Období výzev

Ing. Roman Strojček
předseda představenstva OSA
E: roman.strojcek@osa.cz

Uplynulo další čtvrtletí, které bylo bohaté na výzvy pro náš OSA. Rád se s Vámi o ně podělím.

Náhradní odměny za pořizování rozmnoženin pro osobní potřebu

V minulém čísle jsem Vás informoval, že OSA byl nucen na základě předběžných opatření iniciovaných Ochrannou organizací autorskou – Sdružení autorů děl výtvarného umění, architektury a obrazové složky audiovizuálních děl, o.s. (OOA-S) a Ochrannou asociací zvukařů – autorů, o.s. (OAZA), zdržet se rozdělování odměn ostatním kolektivním správcům, jakož i samotným nositelům práv zastupovaných OSA z vybraných odměn z nenahraných nosičů a přístrojů ke zhotovování záznamů pro osobní potřebu. Tato skutečnost zapříčinila nevyplacení gramobonifikace z těchto odměn v pravidelném termínu měsíce září. OSA podal proti oběma opatřením odvolání. V případě OAZA byl úspěšný, takže rozhodnutím Vrchního soudu v Praze ze dne 30. září 2008 bylo předběžné opatření iniciované OAZA zamítnuto. V případě OOA-S došlo k trojstranné dohodě o narovnání mezi OSA, DILIA a OOA-S, jejíž předmětem je dohoda o vzájemných podílech mezi OSA, DILIA a OOA-S, pověření OSA výběrem na hotelových pokojích ze strany DILIA

představit, že by v tom mém chyběl folkór a dovolím si souhlasit s Františkem Kožíkem - Není umění, kterému bych se více kořil, než je lidová píseň -.

Věřím, že organizace, kterou Vaši předchůdci založili bezmála již před devadesáti lety, slouží i Vám, že pomáhá sklízet plody Vašich aktivit a soustavné, houževnaté práce. Že chrání Vaše právo na odměnu za to, co jste vytvořili. Věřím, že společně budeme i v nadcházejícím jubilejním roce posilovat prestiž OSA i s vědomím si někdy negativních vedlejších efektů, budeme obhajovat právo její existence, právo být rovnocenným a respektovaným partnerem. Za Vaše umělecké snažení si to, vážení přátelé, zasloužíte. Jsem přesvědčena, že k budování dobrého jména OSA nám pomůže také dlouhodobá a cílená podpora celé řady hudebních projektů, které by bez Hudební nadace OSA či samotného ochranného svazu nevznikly. Zvláště si cením pochopení dozorčí rady, která posvětila partnerství s Nadačním fondem pro podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Nejenže chceme pomáhat potřebným, ale také ukázat pozitivní tvář OSA. Konkrétními aktivitami veřejnosti sdělit, že dokážeme být společensky odpovědnou organizací.

Dovolte mi, abych Vám všem v tento vánoční čas popřála především pevné zdraví, hodně tvůrčích počinů, energie a elánu a dostatek vnímavého a pozorného publika po celý rok 2009.

Buďte blažení, vážení!

S úctou
Blanka Kramolišová

a OOA-S a současně stažení předběžného opatření ze strany OOA-S. Tímto aktem dojde k odblokování finančních prostředků a následnému vyplacení gramobonifikace. Chtěl bych Vám do datečně touto cestou poděkovat za Vaši trpělivost a důvěru.

Evropská komise vs. kolektivní správci v rámci evropského hospodářského prostoru

Dne 16. července 2008 vydala Evropská komise rozhodnutí v řízení s CISAC a jeho členy, tj. i OSA, podle článku 81 Smlouvy o ES a článku 53 Dohody o EHP. Shledala, že organizace kolektivní správy práv autorů porušovaly/porušují článek 81 Smlouvy a článek 53 Dohody o EHP tím, že:

1. ve svých smlouvách o vzájemném zastupování omezují/omezují členství,
2. ve svých smlouvách o vzájemném zastupování přiznávají/přiznávají výlučná práva,
3. koordinují/koordinovaly vymezování územní působnosti způsobem, který omezuje/omezoval licence na domácí území každé organizace kolektivní správy práv autorů.

Pokud jde o první dva body, pak tyto OSA již delší dobu splňuje. S rozhodnutím v bodě 3 OSA principiálně nesouhlasí a podal žalobu vůči tomuto rozhodnutí (stejně jako dalších 21 ochranných společností z evropského hospodářského prostoru) k evropskému soudnímu dvoru. Rozhodnutí v bodě 3 vnímáme jako nebezpečné pro efektivní výkon správy práv v celosvětovém měřítku. Realizace této představy EK naráží na mnoho technických procesů od licencování po rozúčtování. Současně ve středně až dlouhodobém horizontu by rozbití principu teritoriality vedlo k výraznému omezení ochrany Vašich práv vůči nelegálním uživatelům v jednotlivých zemích, jakož i k upřednostňování mezinárodně komerčně úspěšného repertoáru, resp. autorů, na úkor lokálních.

O dalším postupu Vás budeme informovat.

Hotelové pokoje

Užití děl prostřednictvím rozhlasového a televizního vysílání na hotelových pokojích je nezbytné rozdělit do dvou období.

- 1) Období do nabytí účinnosti novely z 18. května 2008,
  - 2) období po nabytí účinnosti novely z 18. května 2008 spojené s dohodou o vzájemných podílech mezi kolektivními správci.
- Na tomto místě bych rád prezentoval oficiální stanovisko OSA k oběma bodům.

ad 1) OSA rozeslal dopisy hoteliérům, cca čtyřem tisícům subjektů, ve kterých požaduje úhradu autorských odměn dva roky zpětně, tj. za období od 1. ledna 2006 do 18. května 2008. K tomuto kroku jsme se rozhodli po interním rozboru a po vzájemné komunikaci s DILIA. Základem pro naši argumentaci je judikát a výrok Vrchního soudu v záležitosti OSA vs. Lev (hoteliér). K dnešnímu dni již registrujeme stovky žádostí o narovnání, jakož i uhrazené autorské odměny za minulé období. OSA i jiní kolektivní správci upozorňovali zákonodárce i asociaci hoteliérů, která byla velmi aktivní v prosazování novely z roku 2005, na rozpor zamýšlené novely s evropskou směrnicí 2001/21 ES a mezinárodními smlouvami. Svým způsobem se jednalo o protiústavní akt.

Jsmo si vědomi toho, že jak OSA, tak velká část uživatelské obce, tento stav nezavinili. Na druhou stranu tato skutečnost nás nezbavuje odpovědnosti vzniklou situací dát do pořádku. OSA navrhuje řešit minulost dohodou o narovnání. Jsme připraveni nabídnout různé splátkové kalendáře. V případě, že některý uživatel bude schopen jednorázově poukázat finanční prostředky na účet OSA do 15. prosince 2008, OSA je připraven uživateli nabídnout slevu za jednorázové vypořádání závazku.

V případě, že nebude dosaženo dohody, OSA bude nucen řešit celou záležitost soudní cestou. Tuto formu vypořádání minulosti osobně považují za krajní. Přesto budeme k tomuto kroku připraveni k 16. prosinci 2008.

OSA vyvine maximální úsilí, aby dopady na uživatele byly co nejmírnější. V našem zájmu není komplikovat podnikatelské aktivity. Chceme být konstruktivním partnerem. Pevně věřím, že naši snahu o ochranu práv i v tomto duchu bude uživatelská obec chápat.

ad 2) Předně bych chtěl zdůraznit, že kolektivní správci DILIA, Intergram, OOA-S a OSA se již dohodli na vzájemných podílech v oblasti provozování televizního vysílání na hotelových pokojích, resp. rozhlasového vysílání v případě Intergramu a OSA.

Avšak s ohledem na požadavky kolektivního správce OAZA, zejména v oblasti zvukové, které se dotýká provozování rozhlasového vysílání, shledáváme současnou situaci patovou. OSA je připraven, jak již opakovaně deklaroval, k výběru autorských odměn pro kolektivního správce OAZA, v případě že

jím bude pověřen, v oblasti zvukově obrazové za užití formou provozování televizního vysílání na hotelových pokojích. Není však připraven přijmout pověření k výběru autorských odměn za užití formou provozování rozhlasového vysílání. OSA neuznává žádný podíl OAZA v oblasti zvuku z důvodu absence předmětů autorskoprávní ochrany. Výsledkem činnosti zvukaře v oblasti zvuku je pouze interpretace díla (tato práva zastupuje Intergram) nebo vzniká dílo hudební (tato práva zastupuje OSA), případně dílo literární (tato práva zastupuje DILIA). Žádné jiné dílo autorské povahy nemůže činností zvukaře vzniknout.

Na základě výše uvedeného OSA odmítá uznat jakýkoli podíl pro kolektivního správce OAZA v oblasti zvuku. V případě, že OAZA prokáže soudní cestou existenci předmětů autorskoprávní povahy, je OSA připraven uspokojit takové nároky v příslušném podílu k ostatním kolektivním správcům z rezervního fondu OSA, tvořeného na základě autorského zákona.

Organizační struktura OSA

Management připravil novou organizační strukturu OSA, která by měla výrazně zkvalitnit interní procesy a v konečném výsledku i služby směrem k Vám autorům. Jde o fundamentální změnu, která si vyžádala etapovou realizaci.

1. etapa - s účinností od 1. 10. 2008 bylo zřízeno oddělení pro záležitosti autorů (sloučením agendy členského oddělení a oddělení domácí dokumentace), monitoringové oddělení a regionální pracoviště Praha a Střední Čechy (sloučením agendy kontrolního oddělení a části agendy odboru veřejného

provozování).

2. etapa - účinností od 1. 11. 2008 bylo zřízeno oddělení pro záležitosti nakladatelů (sloučením agendy nakladatelů členského oddělení a oddělení domácí dokumentace), oddělení statistiky (vyjmutím této agendy od jednotlivých licenčních odborů), oddělení zahraniční dokumentace (sloučením oddělení zahraniční dokumentace a zahraniční filmové dokumentace).

3. etapa - s účinností od 1. 12. 2008 byla zřízena oddělení rozúčtování a oddělení reklamací.

Nový informační systém

Předně bych chtěl poděkovat autorům, kteří byli vybráni pro testování nově vyvíjeného informačního systému za jejich podnětné návrhy. Tento systém připravujeme pro Vás a chceme, aby byl uživatelsky co nejpřívětivější. Z důvodu implementace některých opravdu podnětných návrhů jsme pozdrželi zavedení systému do praxe. Ve velmi brzké době obdržíte korespondenci s podrobnými informacemi o přínosu systému, včetně uživatelského návodu v základních bodech.

Rád se na tomto místě pochlubím, že jsme s úspěchem náš nový systém a jeho filozofii prezentovali na setkání nakladatelů ve Vídni.

Závěrem bych Vám chtěl popřát, nechtě i v tomto hektickém vánočním období naleznete klid pro své tvůrčí nápady.

Šťastné a veselé Vánoce!

Roman Strejček

VYSVĚTLUJEME

Rozúčtovací pravidla OSA

Ing. Roman Cejnar
předseda dozorčí rady OSA
E: osa@rcatelier.cz

Rozúčtovací řád OSA, který detailně popisuje postupy při rozúčtování tržeb za poskytnuté licence mezi nositele práv, je dokument složitý a nečitlivý. Ale základní pravidla, na kterých je rozúčtování postaveno, tolik složitá nejsou. Pokusili jsme se je v následujícím textu co nejjednodušeji popsat a vysvětlit.

Definice pojmů

Nositel práv

Nositel práv je osoba, která vykonává majetková práva k dílu. V našem případě je to především autor, který dílo vytvořil. Dále to může být osoba, která práva od autora získala dědictvím (dědic) nebo smlouvou (nakladatel). V dalším textu pro jednoduchost budeme hovořit o autorech, myslíme tím ale bez rozdílu všechny nositele práv.

Provozovací práva a mechanická práva

V souladu s mezinárodní praxí OSA rozlišuje dva typy spravovaných práv, a to práva provozovací (Performing rights) a práva mechanická (Mechanical rights). Ta se liší jak typem udělené licence, tak způsobem rozúčtování tržeb OSA na honoráře jednotlivých autorů.

Provozovacími právy se rozumí udělování souhlasu s užitím hudby v rozhlasovém či televizním vysílání a rovněž s užitím hudby na koncertech, diskotékách, ve veřejných prostorech jako jsou restaurace, obchody apod. V oblasti provozovacích práv si uživatel kupuje licenci na užití jakékoli chráněné skladby a požadovaná cena za licenci není přímo závislá na počtu užitých děl.

Pro účely rozdělení honorářů mezi autory OSA stanoví tzv. rozúčtovací období, na Ose je to obvykle půlrok. V tomto období OSA sčítá veškeré tržby za poskytnuté licence a zároveň eviduje veškerá nahlášená užití v jednotlivých oblastech (rozhlas, televize, veřejné provozování...). Po skončení období by se mohly tržby vydělit počtem užitých děl a zjistit tak honorář připadající na jedno užití.

Jenže: Nebylo by zcela spravedlivé vyplácet stejný honorář za užití písničky na koncertě s inkasem 100Kč jako na koncertě s inkasem 10 tis. Kč. Nebylo by ani spravedlivé zaplatit za zahraniční třímínutovou písničku stejný honorář jako za dvacetipětminutové smyčcové kvarteto. Zrovna tak by nebylo

spravedlivé vyplácet za písničku odvysílanou v rozhlase stejný honorář jako za třímínutovou smyčku pod zprávami o dopravní situaci. Proto od samého počátku se honoráře za provozovací práva rozúčtovávají pomocí bodů a koeficientů, jak bude vysvětleno dále.

Mechanickými právy se rozumí udělování souhlasu k užití hudby při prodeji nosičů (CD), při prodeji nahrávek prostřednictvím internetu či mobilních sítí. V oblasti mechanických práv si uživatel kupuje licenci k užití konkrétní skladby. Zde se při rozúčtování neuplatňují žádné body ani koeficienty. Cena, kterou OSA za licenci utrží, je následně vyplacena autorům užitých skladeb.

Honoráře identifikovatelné a honoráře neidentifikovatelné

Při poskytování licence k užití hudby v rozhlase či televizi, při provozování živé hudby (rozumí se hudba provozovaná za přítomnosti interpretů, tedy koncerty, taneční zábavy apod.) a při poskytování licencí u veškerých mechanických práv OSA požaduje od uživatele hlášení o užitých skladbách. Toto hlášení je podkladem pro rozúčtování honorářů pro autory užitých děl. Takovéto honoráře, kdy zároveň s platbou za licenci OSA získává seznam užitých skladeb, označujeme jako honoráře identifikovatelné.

Při poskytování licence k užití reprodukováné hudby na diskotékách nebo při ozvučování veřejných prostor, jako jsou obchody či restaurace, není myslitelné po uživateli požadovat přesný seznam skladeb, které zazněly. Tržby za tyto licence se mezi autory rozúčtovávají podle pomocných kritérií, viz dále. Takovéto honoráře, kdy k platbě za licenci OSA nemá k dispozici seznam užitých skladeb, označujeme jako honoráře neidentifikovatelné.

Postupy při rozúčtování

Registrace hudebních děl

Aby OSA mohl vyplatit autorovi odměnu za užití jeho díla, musí být toto dílo u OSA zaregistrováno, v případě zahraniční skladby musí být registrována u příslušného kolektivního správce v dané zemi a v mezinárodní databázi. Na registračním formuláři, tzv. ohlášce, je uveden zejména název díla, autoři díla a jejich podíly. Není-li dohoda autorů o podílech na skladbě,

použije OSA svůj dělicí klíč, který např. pro díla užitá v režimu provozovacích práv vypadá takto:

	C	A	SA	AR
Díla bez textu	12/12	–	–	–
Zpracování díla bez textu	10/12	–	–	2/12
Díla s textem	8/12	4/12	–	–
Zpracování hudby u díla s textem	6/12	4/12	–	2/12
Díla se subtextem	8/12	2/12	2/12	–
Zpracování hudby u díla se subtextem	6/12	2/12	2/12	2/12

C je skladatel (compositeur), **A** textař (auteur), **SA** překladatel, upravovatel textu (sous-auteur) a **AR** je zpracovatel (arrangeur).

Například u zahraniční písničky, která je se souhlasem původních autorů přetextována do češtiny a přearanžována do „dance“ verze a u které nedošlo k jiné dohodě mezi autory, probíhá dělení honoráře podle posledního řádku tabulky. Polovinu honoráře dostává původní autor hudby a po jedné šestině dostávají shodně původní textař, český textař a aranžér.

Na ohlášce díla je skladba rovněž charakterizována svou formou (např. písnička, smyčcové kvarteto, oratorium...) a délkou trvání. Na základě těchto údajů je zařazena do příslušné kategorie a jsou jí přiděleny body, které jsou následně používány při rozúčtování v oblasti provozovacích práv. Tyto body jsou odlišné pro oblast veřejného provozování (koncerty, taneční zábavy...) a pro oblast vysílání rozhlasu a televize – tam hovoříme o R-TV koeficientech. V oblasti mechanických práv je autorovi rozúčtována ta částka, kterou uživatel za jeho skladbu zaplatil a žádné body při tom nehrají roli.

Například v oblasti vážné hudby mají komorní skladby takovéto obodování:

Komorní skladby do tří hlasů, vokální díla pro 1 - 4 hlasy a cappella nebo s doprovodem 1 - 2 nástrojů (klavír, varhany, cembalo, harfa, akordeon, cimbál, pokud jsou notovány na dvou nebo více osnovách, jsou považovány za dva hlasy) a hudba elektroakustická.